

Ankestyrelsens brev til Rudersdal Kommune

Tilsynsudtalelse om Rudersdal Kommune

Rudersdal Kommune har den 6. december 2021 anmodet Ankestyrelsens tilsyn med kommuner og regioner om en forhåndsudtalelse om kommunens påtænkte model for beregning af tilskud til tandregulering for børn og unge, der har valgt at benytte sig af retten til frit valg af tandpleje.

Kommunens henvendelse har givet Ankestyrelsen anledning til at vurdere, om den påtænkte model og kommunens praksis er i overensstemmelse med lovgivningen.

Resumé

Vi gør opmærksom på, at der med virkning fra 1. juli 2022 med en ændring af sundhedsloven, er indført mulighed for, at kommunerne kan indføre kommunal visitation for tandregulering og særligt kostbare ydelser. Lovændringen betyder, at kommunalbestyrelsen fra 1. juli 2022 kan beslutte, at visse behandlinger ikke kan iværksættes med mindre barnet eller den unge er visiteret hertil af kommunen. Dermed er det kommunen, der har kompetencen til at foretage den faglige vurdering af, hvorvidt borgeren har behov for behandling eller ej. Dette forudsætter, at kommunalbestyrelsen udnytter muligheden for at indføre kommunal visitation efter sundhedsloven.

Ankestyrelsen vurderer, at den af Rudersdal Kommune beskrevne og iværksatte praksis for beregning af kommunalt tilskud til tandregulering for børn og unge, der har benyttet sig af retten til frit valg af børne- og ungdomstandpleje forud for lovændringen pr. 1. juli 2022 var i strid med de gældende regler i sundhedsloven og bekendtgørelse om tandpleje, der var gældende forud for lovændringen.

5. juni 2023

J.nr. 21-54172

J.nr. 21-54080

Ankestyrelsen

7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk

sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:

57 98 000 35 48 21

Åbningstid:

man-fre kl. 9.00-15.00

Ankestyrelsen vurderer således ikke, at der forud for lovændringen var hjemmel i lovgivningen til at beregne det kommunale tilskud til tandregulering til børn og unge, der har valgt at benytte sig af retten til frit valg af børne- og ungdomstandpleje, på baggrund af en beregnet gennemsnitspris for tandregulering i den kommunale tandpleje, frem for på grundlag af den pågældende behandling, som den valgte praktiserende specialtandlæge har visiteret barnet eller den unge til.

Vi beder kommunalbestyrelsen i Rudersdal Kommune om inden tre måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver kommunen anledning til, herunder om der er anledning til at genvurdere afsluttede sager.

I forhold til genvurderingen skal vi bemærke, at vi er opmærksomme på, at reglerne i mellemtiden er ændret. Når lovgivning ændres efter, at en kommune har truffet afgørelse i en sag, vil det efter Ankestyrelsens vurdering afhænge af ændringens og sagens karakter, om sagen skal vurderes efter de nye eller de hidtil gældende regler, hvis der ikke i forbindelse med reglens vedtagelse er fastsat overgangsregler. Hvis der er tale om, at der med ændringen af lovgivningen er gennemført en stramning af reglerne, vil en eventuel vurdering af sagen efter Ankestyrelsens opfattelse skulle foretages på grundlag af de samme regler, der blev anvendt, da afgørelsen blev truffet. Det skyldes, at lovgivningen eller kunne få tilbagevirkende kraft. Vi henviser til FOB 2011 14-3.

Vi beklager den meget lange sagsbehandlingstid.

Sagens oplysninger

Rudersdal Kommune anmodede den 6. december 2021 Ankestyrelsen om en forhåndsudtalelse om kommunens påtænkte model for beregning af tilskud til tandregulering for børn og unge, der har valgt at benytte sig af retten til frit valg af tandpleje.

Af kommunens anmodning fremgår bl.a. følgende:

"2. Beskriv kommunens påtænkte beslutning

Hvilken beslutning vil kommunalbestyrelsen tage, og hvad er baggrunden?

Kommunen påtænker at beregne tilskuddet på baggrund af den gennemsnitlige kostpris for en tandregulering, der er foretaget på kommunens egen klinik. Beregningen af den gennemsnitlige kostpris er beskrevet i bilag 1.

[..]

3. Beskriv tvivlsspørgsmålet

[...]

Fritvalgsordningen i den Kommunale Tandpleje blev genindført den 1. januar 2018. Sundhedsloven, LBK nr. 903 af 26/08/2019 kap. 37 §§ 127-130. Af vejledning om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje fra 2020 fremgår det på side 17 midt:

“Der er i lovgivningen ikke taget konkret stilling til beregningsgrundlag eller dokumentationskrav i forbindelse med fastlæggelse af, hvilken behandlingspris der kan opnå kommunens godkendelse. Kommunen er dog forpligtet til at dokumentere, at den pågældende behandling kan foretages til en given pris. I denne sammenhæng må det forventes, at bestemmelserne i kapitel 6 i forvaltningsloven om begrundelse m.v. af afgørelser samt om aktindsigt i kapitel 2 i offentlighedsloven og/eller kapitel 4 i forvaltningsloven tages i agt. Desuden må det påkræves, at almindelige forvaltningsretlige principper om fx sagsoplysning (officialprincippet), lighed og saglighed, finder anvendelse i forbindelse med sagsbehandlingen.”

Rudersdal Kommune er i tvivl om, hvorvidt vi er forpligtet til at beregne tilskuddet ud fra den individuelle behandling, der søges tilskud til, eller om en generel gennemsnitlig beregning er fyldestgørende.

Det modtagne prisoverslag på en tandregulering fra den privatpraktiserende specialtandlæge er ofte ikke direkte sammenlignelig med en tandregulering, der bliver foretaget i Rudersdal Kommunes egen klinik. Dette skyldes ofte, at Rudersdal Kommune ikke foretager en eksakt identisk behandling eller, der kan være forskel på de materialer der anvendes til tandbehandlingen, hvilket kan få indflydelse på prisen.

4. Sammenfatning af kommunens retsopfattelse

[...]

Det er Rudersdal Kommunes vurdering, at hvis det kommunale tilskud beregnes på baggrund af en gennemsnitspris, så stilles kommunens borgere lige. Ligeledes dokumenterer vores beregning, at den givne tandregulering kan foretages indenfor den angivne

udgiftsramme på Rudersdal Kommunes egen tandreguleringsklinik. Hvilket vi vurderer taler for vores påtænkte afgørelse.

Det kan muligvis tale mod lovgivningen, at der kan forekomme en de facto forskel på hvor stor en andel egenbetalingen vil udgøre afhængigt af, hvilken behandling og hvilke materialer der tilvælges i forbindelse med Fritvalgsordningen.

[...]

7. Dato for ønsket forhåndsudtalelse

[...]

Rudersdal har brug for forhåndsudtalelsen snarest muligt, da vi har en sag, der afventer afgørelse og der forventes at komme en del tilsvarende sager.

[...]”

Ankestyrelsen har den 8. december 2021 modtaget en henvendelse fra et forældrepar om den beregningsmodel, som kommunen har anvendt til beregning af kommunalt tilskud til tandregulering til et barn, der har valgt at benytte sig af retten til frit valg af tandpleje.

Af henvendelsen fremgår bl.a. følgende:

”I vores datters tilfælde har Rudersdal Kommune fastsat en gennemsnitspris for tandregulering, som det økonomiske tilskud beregnes ud fra, når man som borger har valgt at gøre brug af fritvalgsordningen på tandlægeområdet. Gennemsnitsprisen er af kommunen sat til 22.598 kr., hvilket giver et tilskud til den enkelte borger på 14.689 Kr., efter fordelingsnøglen 65% kommune/35% borger. Det reelle prisoverslag for tandreguleringen af vores datter lyder på 42.000 kr. som altså dermed giver en egenbetaling på 27.311 Kr., hvilket betyder, at vi som patient selv står for 65% af betalingen.

Det skal for en god ordens skyld nævnes, at der fra kommunens side ikke er stillet spørgsmålstejn ved brug af fritvalgsordningen eller den af den behandlende tandlæge fastlagte behandlingsplan. Det er således alene størrelsen og beregning af egenbetalingen, der er tvist om.

[...]

Lovgivningen: Størrelsen af egenbetaling ved brug af fritvalgsordningen på tandlægeområdet er reguleret i Tandplejebekendtgørelsen §4 stk.3 samt i Sundhedsstyrelsens Vejledning for Den Kommunale Tandpleje stk.3.1.1 "tilskud fra bopælskommunen og egenbetaling".

Vores vurdering af sagen: Af Sundhedsstyrelsens Retningslinjer i Vejledning for Den Kommunale Tandpleje stk. 3.1.1 "Valg af privat tandlæge", fremgår det, at kommunerne skal tage udgangspunkt i den "PÅGÆLDENDE" behandling (vores fremhævning), men som det fremgår af vedlagte korrespondance med overtandlægen i Rudersdal Kommune, tager kommunen – ved beregning af fordelingsnøglen – udgangspunkt i TILSVARENDE behandling, hvilket giver en betragtelig større egenbetaling. Kommunen har ved beregning af vores egenbetaling således IKKE taget udgangspunkt i den behandling, der er besluttet for vores datter, og som vel at mærke er godkendt af kommunen, men derimod taget udgangspunkt i en af kommunen fastsat standardtakst for tandregulering. Det er vores opfattelse, at Rudersdals Kommunes fortolkning af reglerne for tilskud til tandregulering under fritvalgsordningen ikke er korrekt, hvilket ikke blot kommer os til skade i form af en væsentlig større egenbetaling, men også er en praksis, der rammer andre borgere i kommunen i tilsvarende situationer.

[...]"

Af kommunens afgørelse af 1. oktober 2021 i den pågældende sag fremgår bl.a. følgende:

"I har udbedt jer en ny afgørelse vedr. vores bevilling af tilskud til jeres datter [...]. Vi har beregnet tilskuddet på baggrund af det tidligere modtagne overslag på tandreguleringsbehandling fra privatpraktiserende specialtandlæge [A] for [...].

Bevilling

Rudersdal kommune bevilger tilskud på 14.689 kr., til at specialtandlæge [A] udfører

tandreguleringsbehandling på [...] baseret på den tidligere fremsendte behandlingsplan og prisoverslag.

Grundlag

Tandreguleringsbehandling udført i kommunalt regi er i udgangspunktet gratis, men såfremt et barn/ung vælger at benytte sig af fritvalgsordningen kan der forekomme egenbetaling.

Ved beregningen af det kommunale tilskud på 35 %, tager vi udgangspunkt i den gennemsnitlige kostpris som en lignende behandling ville koste, hvis den blev udført i kommunalt regi.

Kommunens gennemsnitlige udgift til en tandreguleringsbehandling udgjorde i 2020: 22.598 kr. Det kommunale tilskud beregnes herefter som 35 % af 22.598 kr. i alt 14.689 kr.

Egenbetalingen udgør således prisoverslaget fratrukket det kommunale tilskud på 14.689 kr.

[...]"

Reglerne

Regler

I det følgende gennemgås de regler om frit valg af tandpleje for børn og unge, som var gældende i perioden fra 1. januar 2018 til 30. juni 2022. Det skyldes, at reglerne om frit valg af tandpleje for børn og unge er ændret med virkning fra 1. juli 2022. Med ændringen er unge, der er under 22 år, er født efter 31. december 2003 og har bopæl i kommunen, omfattet af tilbuddet om vederlagsfri børne- og ungdomstandpleje. Der er desuden indført mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at kommunerne kan indføre kommunal visitation for tandregulering og særligt kostbare ydelser. Ændringen betyder, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at visse behandlinger ikke kan iværksættes med mindre barnet eller den unge er visiteret hertil af kommunen. Dermed er det kommunen, som får kompetencen til at foretage den faglige vurdering af, hvorvidt borgeren har behov for behandlingen eller ej.

Med nærværende udtalelse forholder vi os derfor alene til den af kommunen beskrevne og iværksatte praksis før lovændringen.

Kommunens forpligtelse til at tilbyde børn og unge vederlagsfri forebyggende og behandlende tandpleje fremgår af sundhedslovens § 127. Følgende fremgik før 1. juli 2022 af bestemmelsens stk. 1:

”§ 127. Kommunalbestyrelsen tilbyder alle børn og unge under 18 år med bopæl i kommunen vederlagsfri forebyggende og behandlende tandpleje.

Retten til frit valg af tandpleje for børn og unge fremgår af sundhedslovens § 129, som før 1. juli 2022 havde følgende ordlyd:

§ 129. Børn og unge under 18 år, der ønsker et andet tandplejetilbud end det, kommunalbestyrelsen vederlagsfrit stiller til rådighed, kan vælge at modtage børne- og ungdomstandpleje hos privatpraktiserende tandlæge efter eget valg eller på en anden kommunes tandklinik.

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om adgangen til at skifte mellem kommunal kliniktandpleje og privat tandlægepraksis samt om adgangen til at modtage tandplejetilbuddet på en anden kommunes tandklinik.

Indenrigs- og sundhedsministeren er efter sundhedslovens § 130 bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om indholdet, omfanget, organiseringen, egenbetalingen og ressourceanvendelsen i den kommunale børne- og ungdomstandpleje. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse om tandpleje.

Om frit valg af tandpleje for børn og unge fremgik indtil 1. juli 2022 af bekendtgørelse om tandpleje følgende:

”§ 2. Børne- og ungdomstandplejen skal omfatte:

[...]

4) Behandling af [...] og tandregulering i overensstemmelse med de i bilag 1 til bekendtgørelsen angivne regler for ortodontivisitation og ortodontiindikationer.

Stk. 2. Reglerne for omfanget af og kravene til børne- og ungdomstandplejen er de samme, hvad enten tandpleje ydes på offentlig klinik eller hos praktiserende tandlæge. Det gælder både, når tandplejen i privat praksis er en del af det vederlagsfri kommunale tandplejetilbud, og når der er tandpleje, som barnet/den unge selv har valgt, jf. §§ 4 og 5.

[...]

§ 3. [...]

Stk. 3. Unge på 16 og 17 år kan vælge at modtage det vederlagsfri kommunale tandplejetilbud hos praktiserende tandlæge efter eget valg, selv om kommunalbestyrelsen har besluttet at tilrettelægge ungdomstandplejen på offentlige klinikker eller har indgået aftale med én eller flere tandlæger om varetagelse af opgaven. Ønsker unge på 16 og 17 år en anden eller dyrere behandling i privat tandlægepraksis end den, der kan godkendes af kommunen, jf. stk. 5, kan de få refunderet et beløb svarende til prisen på den behandling, som kommunalbestyrelsen har godkendt.

[...]

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at tandregulering samt andre særligt kostbare behandlingsydelser, der ydes i privat praksis i henhold til stk. 1, 1. pkt. samt stk. 2-3, først må iværksættes, når kommunalbestyrelsen har godkendt iværksættelsen samt det af tandlægen afgivne behandlingstilbud. Kommunalbestyrelsen kan nærmere fastsætte, hvilke ydelser der kan iværksættes uden forhåndsgodkendelse.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen har pligt til at oplyse om, hvordan kommunen har tilrettelagt den vederlagsfri børne- og ungdomstandpleje, jf. stk. 1 og 2, samt oplyse om de valgmuligheder der foreligger, herunder om de særlige valgmuligheder der gælder for unge på 16 og 17 år.

§ 4. Børn og unge under 16 år, der ønsker et andet tandplejetilbud end det, kommunalbestyrelsen vederlagsfrit stiller til rådighed, kan vælge at modtage børne- og ungdomstandpleje i privat tandlægepraksis efter eget valg. Valg af privat praksis gælder det samlede tandplejetilbud, jf. dog stk. 2.

[...]

Stk. 3. I kommuner, som har tilrettelagt børne- og ungdomstandplejen på offentlig klinik eller har indgået aftale med en eller flere tandlæger om varetagelse af opgaven, har børn og unge under 16 år, der vælger at modtage tandpleje i privat praksis efter eget valg ret til et tilskud til tandpleje. Kommunalbestyrelsen yder tilskud på 65 % af udgifterne til forebyggende og behandlende tandpleje i privat praksis. Det kommunale tilskud beregnes på grundlag af takster fastsat i

overenskomst om tandpleje for børn og unge under 18 år hos alment praktiserende tandlæger indgået mellem KL og Tandlægeforeningen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at tandregulering samt andre særligt kostbare behandlingsydelser, der ydes i privat praksis i henhold til stk. 1, og for hvilke der ikke er fastsat takster, jf. stk. 3, først må iværksættes, når kommunalbestyrelsen har godkendt iværksættelsen samt det af tandlægen afgivne behandlingstilbud. Det kommunale tilskud beregnes i disse tilfælde på grundlag af det af kommunalbestyrelsen godkendte behandlingstilbud. Kommunalbestyrelsen kan nærmere fastsætte, hvilke ydelser der kan iværksættes uden forhåndsgodkendelse.

Stk. 5. Ønskes en anden eller dyrere behandling end den, der kan godkendes af kommunen, kan forældrene til børn og unge under 16 år få refunderet et beløb svarende til 65 % af udgifterne til den af kommunen godkendte behandling.

Stk. 6. Opnåelse af tilskud ved valg af privat praksis efter stk. 1 er betinget af, at forældremyndighedens indehaver har orienteret kommunalbestyrelsen om valget, før ydelserne modtages hos praktiserende tandlæge. Det er endvidere en betingelse, at regler om behandlerskift, som kommunalbestyrelsen har fastsat i henhold til § 6, stk. 2, er overholdt.

[...]"

Af vejledning nr. 9660 af 20. september 2020 om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje fremgår følgende om frit valg af tandpleje for børn og unge:

"[...]

3.1. Frit valg af tandpleje i børne- og ungdomstandplejen

Børn under 16 år, der ønsker et andet behandlingstilbud end det, kommunen vederlagsfrit stiller til rådighed, kan vælge at modtage børne- og ungdomstandpleje i privat tandlægepraksis efter eget valg, jf. tandplejebekendtgørelsens § 4, stk. 1, eller ved en anden kommunes tandklinik, jf. § 5 stk. 1. Uanset hvilket valg der træffes, gælder dette det samlede tandplejetilbud for barnet, dvs. almen tandpleje og tandregulering.

Valg af andet behandlingstilbud, jf. tandplejebekendtgørelsens

§§ 4 og 5, er ikke ensbetydende med, at barnet/den unge melder sig ud af børne- og ungdomstandplejen.

Reglerne for omfanget af og kravene til børne- og ungdomstandplejen er derfor også de samme, hvad enten der er tale om det behandlingstilbud, kommunen vederlagsfrit stiller til rådighed, eller der er tale om et behandlingstilbud, som barnet/den unge selv har valgt, jf. tandplejebekendtgørelsens § 2, stk. 2.

I de tilfælde, hvor barnet/den unge vælger et andet behandlingstilbud end det, kommunen stiller til rådighed, er det den valgte praktiserende tandlæge eller behandlerkommune, der overtager ansvaret for, at barnet/den unge får tilbudt den af reglerne omfattede tandpleje.

Når børn under 16 år vælger et andet behandlingstilbud end det, bopælskommunen tilbyder, skal kommunen informere barnet og forældremyndighedens indehaver om konsekvenserne af dette valg, herunder ansvarsfordelingen (se afsnit 3.1.5).

[...]

3.1.1. Valg af privat tandlægepraksis

[...]

For børn og unge under fritvalgsordningen foregår visitation til tandregulering efter henvisning fra barnets/den unges tandlæge hos praktiserende specialtandlæge efter Regler for ortodontivisitation og ortodontiindikationer i bilag 1 til tandplejebekendtgørelsen. Hvis en praktiserende specialtandlæge har visiteret til tandreguleringsbehandling i henhold til tandplejebekendtgørelsens bestemmelser, er dette gældende og kan ikke omstødes af kommunen¹⁾.

Kommunen har ikke mulighed for at tilbyde visitation til tandregulering af børn og unge, der efter eget valg modtager tandpleje hos praktiserende tandlæger.

Der gælder særlige regler for iværksættelse af tandregulering og andre særligt kostbare behandlingsydelser, for hvilke der ikke er fastsat betalingsstakster, når disse ydes i privat praksis for børn

og unge, der har valgt dette tilbud i stedet for det tilbud, kommunen vederlagsfrit har stillet til rådighed. Kommunen kan bestemme, at iværksættelse af sådanne ydelser først må finde sted, når kommunen har godkendt iværksættelsen samt det af tandlægen afgivne behandlingstilbud, jf. § 4, stk. 4, i tandplejebekendtgørelsen.

I relation hertil kan kommunen have fastsat, hvilke ydelser der kan iværksættes uden forhåndsgodkendelse. Såfremt der opstår behov for iværksættelse af ydelser, der kræver forhåndsgodkendelse, skal ansøgning herom indgives til kommunen, så snart behandlingsbehovet erkendes, og når det ud fra en tandlægefaglig vurdering er indiceret, at udføre den omhandlede behandling.

Der er i lovgivningen ikke taget konkret stilling til beregningsgrundlag eller dokumentationskrav i forbindelse med fastlæggelse af, hvilken behandlingspris der kan opnå kommunens godkendelse. Kommunen er dog forpligtet til at dokumentere, at den pågældende behandling kan foretages til en given pris. I denne sammenhæng må det forventes, at bestemmelserne i kapitel 6 i forvaltningsloven om begrundelse m.v. af afgørelser samt om aktindsigt i kapitel 2 i offentlighedsloven og/eller kapitel 4 i forvaltningsloven tages i agt. Desuden må det påkræves, at almindelige forvaltningsretlige principper om fx sagsoplysning (officialprincippet), lighed og saglighed, finder anvendelse i forbindelse med sagsbehandlingen.

Kommunen har kun mulighed for at indkalde en patient til en konkret, faglig vurdering af behandlingsoverslaget, hvis forældremyndighedens indehaver og/eller den unge har givet informeret samtykke hertil. Kommunen kan anmode den praktiserende tandlæge om at sende journaloplysninger til brug i vurderingen af de økonomiske aspekter af det afgivne behandlingstilbud under forudsætning af samtykke fra den unge og/eller forældremyndighedens indehaver.

Kommunen vil i sin vurdering af et behandlingstilbud ikke kunne lægge vægt på, om den unge tidligere i kommunalt regi er vurderet til ikke at skulle modtage tandreguleringsbehandling, ligesom en tidligere vurdering ved en kommunalt ansat specialtandlæge heller ikke vil kunne indgå i vurderingen, dvs.

at vurderingen ikke kan danne grundlag for visitation.

Det er således alene de økonomiske aspekter af det af tandlægen afgivne behandlingstilbud, der er omfattet af tandplejebekendtgørelsens bestemmelser om, at kommunen kan beslutte, at tandregulering samt andre kostbare ydelser, der ydes i privat praksis, først må iværksættes, når kommunen har godkendt behandlingstilbuddet.

[...]

Tilskud fra bopælskommunen og egenbetaling

For børn under 16 år, der vælger at modtage tandpleje i privat praksis efter eget valg, yder bopælskommunen et tilskud på 65 % af udgifterne til forebyggende og behandlende tandpleje i privat praksis, jf. § 4, stk. 3, i tandplejebekendtgørelsen. Dette gælder ligeledes, når børn med tandstillingsfejl henvises til konsultation hos specialtandlæge, jf. tandplejebekendtgørelsens bilag 1, samt for tandreguleringsydelser og andre særligt kostbare behandlingsydelser, som er iværksat efter godkendelse af kommunen, og hvor kommunen har godkendt behandlingstilbuddet. Bopælskommunen betaler tilskuddet direkte til den praktiserende tandlæge efter opkrævning fra denne. Det kommunale tilskud beregnes på grundlag af takster fastsat i overenskomst om tandpleje for børn og unge under 18 år hos alment praktiserende tandlæger (BUT-overenskomst), medmindre kommunen har truffet anden beslutning herom.

Patientens egenbetaling til den valgte tandlæge/specialtandlæge udgør således 35 %.

[...]

3.1.3. Tandpleje for unge på 16 og 17 år

Uanset om kommunen har besluttet at tilrettelægge ungdomstandplejen på offentlige klinikker eller har indgået aftale med én eller flere tandlæger om varetagelse af opgaven, foreligger der for unge på 16 og 17 år særlige valgmuligheder, jf. tandplejebekendtgørelsens § 3, stk. 3-4.

Unge på 16 og 17 år kan vælge at modtage det vederlagsfrie kommunale tandplejetilbud hos praktiserende tandlæge efter

eget valg. Unge, der vælger denne løsning, meddeler kommunen, hvilken tandlæge de ønsker at benytte.

I det tilfælde, hvor bopælskommunen har oprettet offentlig klinik, kan den unge altid vælge at modtage det kommunale tandplejetilbud her, også i de tilfælde, hvor kommunen har besluttet at tilrettelægge tandplejen for unge på 16 og 17 år hos praktiserende tandlæger, jf. § 3, stk. 4, i tandplejebekendtgørelsen.

Endeligt er det muligt for de 16-17 årige at vælge en anden kommunes tandklinik, ligesom det er muligt for dem fortsat at modtage tandplejetilbuddet der, hvis de har valgt dette før 16-årsalderen. For 16-17 årige, der vælger denne løsning, vil de i afsnit 3.1.2 beskrive muligheder for, at behandlerkommunen kan opkræve egenbetaling, fortsat være gældende, indtil den unge fylder 18 år, jf. tandplejebekendtgørelsens §§ 5 og 31. De 16-17 årige har således ikke ret til vederlagsfri tandpleje ved valg af en anden kommunes tandklinik.

Det påhviler bopælskommunen at oplyse om, hvorledes ordningen for de 16-17-årige er tilrettelagt i kommunen og om de valgmuligheder, der foreligger for de 16-17 årige, jf. § 3, stk. 6, i tandplejebekendtgørelsen. I den forbindelse bør der samtidig oplyses om de eventuelle beslutninger, kommunen har truffet vedrørende færdiggørelse af påbegyndte behandlinger.

For 16-17 årige, der deltager i bopælskommunens vederlagsfrie tandplejetilbud, vil det være hensigtsmæssigt at tilrettelægge valgproceduren således, at den unge kun skal melde tilbage til kommunen, hvis der ønskes et andet tandplejetilbud end det, kommunen generelt har fastlagt.

For unge, der, når de fylder 16. år, modtager tandpleje hos praktiserende tandlæge efter eget valg, vil det ligeledes være hensigtsmæssigt at tilrettelægge valgproceduren således, at den unge kun skal melde tilbage til kommunen, hvis der ønskes et andet tandplejetilbud end det allerede valgte. En tidligere egenbetaling på 35 % i relation til fritvalgsordningen vil ved det fyldte 16 år bortfalde, idet unge på 16-17 år kan vælge at modtage det vederlagsfrie kommunale tandplejetilbud hos praktiserende tandlæge efter eget valg.

Kommunen har mulighed for at beslutte, at tandregulering samt andre særligt kostbare behandlingsydelser, der ydes i privat praksis, først må iværksættes, når kommunen har godkendt iværksættelsen samt det af tandlægen afgivne behandlingstilbud. Kommunen kan beslutte, hvilke ydelser der kan iværksættes uden forhåndsgodkendelse, jf. § 3, stk. 5, i tandplejebekendtgørelsen. Her gælder samme principper som beskrevet i afsnit 3.1.1 vedrørende valg af privat tandlægepraksis for børn og unge under 16 år.

Hvis den unge ønsker en anden eller dyrere behandling, end den kommunen ønsker at godkende, kan den unge få refunderet et beløb svarende til prisen på den behandling, som kommunen har godkendt, jf. § 3, stk. 3, i tandplejebekendtgørelsen og nedenfor i afsnit 3.1.4.

Kommunens godkendelse af behandlingstilbud foretages efter samme principper som ved de 0-16 åriges valg af praktiserende tandlæge efter eget valg.

[...]"

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen lægger til grund, at Rudersdal Kommune forud for lovændringen pr. 1. juli 2022 har iværksat en praksis hvorefter tilskud til tandregulering til børn og unge, der har benyttet sig af retten til frit valg af tandpleje, beregnes på baggrund af en beregning af gennemsnitsprisen for en tandregulering i den kommunale tandpleje.

Det fremgår af Rudersdal Kommunes anmodning om forhåndsudtalelse, at kommunen påtænker at beregne tilskuddet til børn og unge, der har valgt at benytte sig af retten til frit valg, som af en privatpraktiserende specialtandlæge er visiteret til tandregulering, på baggrund af en gennemsnitlig kostpris for en tandregulering foretaget i den kommunale tandpleje.

Imidlertid fremgår også af den henvendelse af 8. december 2021, som Ankestyrelsen har modtaget fra et forældrepar om kommunens beregning af tilskud til tandbehandling, at kommunen allerede i oktober 2021 har haft en praksis, hvorefter beregningen af tilskud til et barn der har valgt at benytte sig af retten til frit valg, som af den

privatpraktiserende specialtandlæge er visiteret til tandregulering, foretages på baggrund af den gennemsnitlige kostpris for en tandregulering foretaget i den kommunale tandpleje.

Kommunen foretager således ikke en beregning af tilskuddet til tandbehandlingen på baggrund af den pågældende behandling som det enkelte barn eller unge konkret er visiteret til af den privatpraktiserende specialtandlæge.

Ankestyrelsen vurderer, at denne praksis var i strid med den lovgivning, der var gældende før den 1. juli 2022.

Vi lægger vægt på, at reglerne for omfanget af og kravene til børne- og ungdomstandplejen er de samme, hvad enten tandpleje ydes på offentlig klinik eller hos praktiserende tandlæge. Det gælder både, når tandplejen i privat praksis er en del af det vederlagsfri kommunale tandplejetilbud, og når der er tale om tandpleje, som barnet/den unge modtager i privat praksis fordi barnet eller den unge har valgt at benytte retten til frit valg af tandpleje. Det fremgår af tandplejebekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Vi lægger også vægt på, at i det omfang en praktiserende specialtandlæge har visiteret et barn eller en ung til tandreguleringsbehandling i henhold til tandplejebekendtgørelsens bestemmelser, er denne visitation gældende og kan ikke omstødes af kommunen.

Det er således den pågældende tandreguleringsbehandling som den privatpraktiserende specialtandlæge har visiteret barnet eller den unge til, der skal lægges til grund for kommunens beregning af det kommunale tilskud, som barnet eller den unge har ret til.

Vi lægger i den forbindelse også vægt på, at det fremgår af tandplejebekendtgørelse, at kommunen ikke kan afvise en behandling med den begrundelse, at den anses for værende unødvendig. Det er således alene de økonomiske aspekter af det af tandlægen afgivne behandlingstilbud, der er omfattet af tandplejebekendtgørelsens bestemmelser om, at kommunen kan beslutte, at tandregulering samt andre kostbare ydelser, der ydes i privat praksis, først må iværksættes, når kommunen har godkendt behandlingstilbuddet. Vi henviser i den forbindelse også til vejledning om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje.

Vi beder om kommunalbestyrelsens bemærkninger til vores udtalelse

Ankestyrelsen beder kommunalbestyrelsen i Rudersdal Kommune om inden tre måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver kommunen anledning til, herunder om der er anledning til at genvurdere afsluttede sager.

Vi gør opmærksom på, at der med virkning fra den 1. juli 2022 er foretaget en ændring af sundhedsloven, hvorefter kommunen kan indføre kommunal visitation for tandregulering og særligt kostbare ydelser. Ændringen betyder, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at visse behandlinger ikke kan iværksættes med mindre barnet eller den unge er visiteret hertil af kommunen. Dermed er det kommunen, som får kompetencen til at foretage den faglige vurdering af, hvorvidt borgeren har behov for behandlingen eller ej. Dette forudsætter, at kommunalbestyrelsen udnytter muligheden for at indføre kommunal visitation i medfør af sundhedsloven.

Ankestyrelsens udtalelse vedrører derfor alene kommunens praksis før den 1. juli 2022.

I forhold til genvurderingen skal vi bemærke, at vi er opmærksomme på, at reglerne i mellemtiden er ændret. Når lovgivning ændres efter, at en kommune har truffet afgørelse i en sag, vil det efter Ankestyrelsens vurdering afhænge af ændringens og sagens karakter, om sagen skal vurderes efter de nye eller de hidtil gældende regler, hvis der ikke i forbindelse med reglens vedtagelse er fastsat overgangsregler. Hvis der er tale om, at der med ændringen af lovgivningen er gennemført en stramning af reglerne, vil en eventuel vurdering af sagen efter Ankestyrelsens opfattelse skulle foretages på grundlag af de samme regler, der blev anvendt, da afgørelsen blev truffet. Det skyldes at lovgivningen ellers kunne få tilbagevirkende kraft. Vi henviser til FOB 2011 14-3.

Vi offentliggør denne udtalelse på www.ast.dk i anonymiseret form.

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser. Det står i § 50 i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen kan også afgive en vejledende udtalelse om lovligheden af en påtænkt kommunal disposition.

Venlig hilsen

Louise Filt

Kopi er sendt til:

[B]

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Vi har anvendt:

Lovbekendtgørelse om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven) nr. 47 af 15. januar 2019

Bekendtgørelse af sundhedsloven nr. 210 af 27. januar 2022

- § 127 om kommunalbestyrelsens ansvar for at tilbyde alle børn og unge under 18 år med bopæl i kommunen vederlagsfri forebyggende og behandlende tandpleje
- § 129 om børn og unges ret til at frit valg af børne- og ungdomstandpleje
- § 130 om indenrigs- og sundhedsministerens kompetence til at fastsætte nærmere regler om indholdet, omfanget, organiseringen, egenbetalingen og ressourceanvendelsen i den kommunale børne- og ungdomstandpleje

Bekendtgørelse om tandpleje (tandplejebekendtgørelsen) nr. 959 af 14. juni 2022 (gældende)

Bekendtgørelse om tandpleje (tandplejebekendtgørelsen) nr. 1077 af 30. juni 2020 (historisk)

- § 2 om omfanget af børne- og ungdomstandplejen
- § 3 om rammerne for frit valg af tandpleje for unge på 16 og 17 år
- § 4 om rammerne for frit valg af tandpleje for børn og unge under 16 år

Vejledning om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje nr. 9660 af 29. september 2020 (gældende)

Reglernes fulde ordlyd findes på www.retsinformation.dk.